

3. 8. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

„Nejhorší“ je hodnotící soud a „ekonomicky zruinoval“ skutkové tvrzení

V aktuálním nálezu ze dne 11. 6. 2018 sp. zn. I. ÚS 4022/17 doplnil Ústavní soud judikaturu ve věci ochrany osobnosti. Ústavní soud navázal na již rozsáhle judikované rozdělení pojmů hodnotící soud a skutkové tvrzení a provedl další výklad a především aplikaci na další skutkový stav. Nález provádí standartní a přehlednou aplikaci právní úpravy a soudního výkladu na skutkový stav, čímž představuje v mnohém tolik potřebný přínos pro srozumitelnou a předvídatelnou aplikaci práva.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
KŘÍŽ A PARTNEŘI

Odlišení pojmů hodnotící soud a skutkové tvrzení je v oblasti ochrany osobnosti významné. Jsou to právě hodnotící soudy, které jsou rozsáhle chráněny z hlediska ústavně zakotvené svobody projevu. Pro poskytnutí ochrany hodnotícím soudům je významné, zda hodnotící soud může mít pravdivý nebo alespoň důvodný základ, na základě kterého lze pronášet hodnotící soudy v mezích svobody projevu. Skutková tvrzení mají ve své podstatě zahrnovat informaci, kterou lze nebo případně nelze ověřit, zda je nebo není pravdivá. Sdělovat o někom nepravdivá skutková tvrzení, která jej mohou poškodit, není výkonem svobody projevu, a jedná se naopak o zákonem nedovolené jednání, představující zásah do ochrany osobnosti.

V citovaném nálezu Ústavního soudu lze sledovat předvídatelný postup pro určení a zhodnocení významných hlavních kritérií pro posouzení, jaká skutková situace je spíše chráněným hodnotícím soudem nebo naopak nedovoleným nepravdivým tvrzením.

Citovaným nálezem Ústavního soudu tak bude možná ukončen dlouhotrvající soudní spor zahájený v roce 2010, ve kterém se stávající generální ředitel Národní galerie doc. Jiří Fajt domáhá omluvy po dřívějším řediteli prof. Milanu Knížákovi.

Prof. Knížák pronesl v roce 2010 v diskuzním pořadu České televize mimo jiné následující výrok na adresu doc. Fajta. *„A nejhorší byl pan ředitel Fajt, který ji [Národní galerii] zcela ekonomicky zruinoval.“* Podanou žalobou se doc. Fajt domáhal po prof. Knížákovi omluvy za zásah do ochrany osobnosti. Ústavní soud odlišil výrok „nejhorší“, který posoudil jako hodnotící soud a subjektivní hodnocení, na něž má dle Ústavního soudu každý právo. Výrok „ekonomicky zruinoval“ posoudil

Ústavní soud jako skutkové tvrzení, u kterého je třeba posuzovat, zda má důvodný základ. Na základě prokazování před soudem prvního stupně bylo prokázáno, že prof. Knížák z hlediska soudů pro toto tvrzení dostatečně důvodný základ neměl. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že Ministerstvo financí odhalilo v rámci kontroly hospodaření nedostatky v rozsahu stovek miliónů korun s návrhem na odvod zpět do státního rozpočtu a se stanovením penále v rámci desítek miliónů korun. Z obsahu dokazování však také vyplynulo, že doc. Fajt mohl být manažersky zodpovědný jen za zlomek těchto nedostatků ve výši jednotek procent. Mimo jiné proto, že vedl jen jeden úsek Národní galerie a nebyl generálním ředitelem ale jeho zástupcem. I povahu zjištěných nedostatků posoudil Městský soud v dokazování jako závažnou, avšak nikoli odpovídající výroku o ekonomickém zruinování nadto s tvrzením o odpovědnosti doc. Fajta za tento stav. Městský soud proto uzavřel, že výrazová forma výroku, její intenzita a rezolutnost nepřipouštějící otazníky neodpovídala dokazováním zjištěného skutkového základu. Pro svůj nepravdivý základ proto tvrzení prof. Knížáka překročila meze ochrany svobody projevu. V nálezů Ústavního soudu je i citována výstižná věta z rozhodnutí Nejvyššího soudu z tohoto případu, který uvedl, že dotčeným výrokiem se prof. Knížák dopustil „nepřípustné akcentace skutkových poměrů věci.“

Uvedený postup obecných soudů shledal Ústavní soud za ústavně souladný a svým nálezem ústavní stížnost prof. Knížáka zamítl. Věc by tak měla být pravomocně ukončena tak, že prof. Knížák je povinen se za své výroky omluvit.

Na cit. nálezů lze poměrně výstižně zdůraznit, že i ve věcech ochrany osobnosti lze dospět k řádnému a důvěryhodnému řešení především na základě předložení konkrétních důkazů a jejich srozumitelného posouzení soudem. S výsledkem rozhodnutí samozřejmě jedna strana bude souhlasit a jiná ne, obsah nálezů však zahrnuje standartní procesní a hodnotící postup, který lze v daných případech považovat za žádoucí.

JUDr. Martin Valoušek,
advokát

[Advokátní kancelář Kříž a partneři s.r.o.](#)

Rybná 9
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 334

Fax: +420 224 819 343

e-mail: info@ak-kp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)